



KANCELARIA SENATU

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI I KORESPONDENCJI

Warszawa, dnia 9 listopada 2018 r.

BADK/DPK.133.91.2018 MK

P9-53/18	Data wpływu petycji 24 września 2018 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 9 listopada 2018 r.

SAMORZĄD TERYTORIALNY

TEMAT

**ORGANY WYKONAWCZE GMIN
W MIASTACH POWYŻEJ 100 TYS. MIESZKAŃCÓW
(PREZYDENCI MIAST)**

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, celem zmiany nazwy organów wykonawczych gmin w miastach powyżej 100 000 mieszkańców.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Przedmiotem petycji jest postulat zmiany nazwy organów wykonawczych gmin w miastach powyżej 100 000 mieszkańców, zastąpienie prezydentów miast – burmistrzami.

W uzasadnieniu do petycji autor podnosi argument, że obecnie uprawnionym do wydawania aktów prawa miejscowego w gminach wiejskich jest wójt, w miastach poniżej 100 000 mieszkańców – burmistrz, a w miastach powyżej 100 000 mieszkańców – prezydent miasta.

Wnoszący petycję proponuje ujednoczenie nazewnictwa organów wykonawczych gmin we wszystkich miastach bez względu na liczbę ich mieszkańców.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 ze zm.) w art. 11a stanowi, że organami gminy są:

1) rada gminy (jako organ stanowiący i kontrolny, poza wyjątkiem uregulowanym w ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym),

2) wójt, burmistrz, prezydent miasta (jako organ wykonawczy).

Zgodnie z art. 26 wójt jest organem wykonawczym gminy. Burmistrz jest organem wykonawczym w gminie, w której siedziba władz znajduje się w mieście położonym na terytorium tej gminy. Natomiast w miastach powyżej 100 000 mieszkańców organem wykonawczym jest prezydent miasta. Dotyczy to również miast, w których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, prezydent miasta był organem wykonawczo-zarządzającym.

O ustroju gminy stanowi jej statut. Projekt statutu gminy powyżej 300 000 mieszkańców podlega uzgodnieniu z Prezesem Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej. W sprawach spornych rozstrzyga Rada Ministrów (art. 3).

Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia (art. 4):

1) tworzy, łączy, dzieli i znosi gminy oraz ustala ich granice;

2) nadaje gminie lub miejscowości status miasta i ustala jego granice;

3) ustala i zmienia nazwy gmin oraz siedziby ich władz.

Nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta, ustalenie jego granic i ich zmiana dokonywane są w sposób uwzględniający infrastrukturę społeczną i techniczną oraz układ urbanistyczny i charakter zabudowy.

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2018 r. poz. 754 ze zm.) określa zasady i tryb zgłaszania kandydatów, przeprowadzania wyborów oraz warunki ważności wyborów: do Sejmu RP i Senatu RP, Prezydenta RP, do Parlamentu Europejskiego w RP, do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego oraz wójtów, burmistrzów i prezydentów miast¹ (art. 1).

Ustawa w art. 11 § 1 stanowi, że prawo wybieralności (bierne prawo wyborcze) w wyborach na wójta ma: obywatel polski posiadający prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat. Kandydat na wójta nie jest zobowiązany do stałego zamieszkiwania na obszarze gminy, w której kandyduje.

INFORMACJE DODATKOWE:

Jak wynika z doktryny oraz orzecznictwa sądowego, w latach 1990-2002 kwestią sporną pozostawał problem uznania wójta lub burmistrza za organ gminy. W tym okresie organem stanowiącym gminy była rada gminy, a organem wykonawczym – zarząd gminy.

Po wejściu w życie **ustawy z 20 czerwca 2002 roku o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta** nastąpiła zmiana, na mocy jej przepisów ustanowiono wójta (burmistrza, prezydenta miasta) organem wykonawczym gminy.

Obowiązująca ustawa o samorządzie gminnym w art. 26 ust. 3 i 4 wprowadziła zróżnicowane nazewnictwo organów wykonawczych:

- wójt – w gminach wiejskich organem stanowiącym jest rada gminy, organem wykonawczym,

- burmistrz – w gminie, w której siedziba władz znajduje się w mieście (miejscowości posiadającej prawa miejskie) organem stanowiącym jest rada miejska, a organem wykonawczym,

- prezydent miasta – w miastach powyżej 100 000 mieszkańców jest organem wykonawczym.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) wykonuje uchwały rady gminy i zadania gminy określone przepisami prawa – m.in. przygotowuje projekty uchwał rady gminy i określa

¹ Pierwotnie sprawy te były uregulowane w ustawie z 20 czerwca 2002 r. o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta oraz w ustawie z 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

sposób ich wykonywania. W jego wyłącznych kompetencjach leży gospodarowanie mieniem komunalnym i wykonywanie budżetu oraz zatrudnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych. W realizacji zadań własnych gminy wójt (burmistrz, prezydent) podlega wyłącznie radzie gminy, która stanowi także o kierunkach oraz decyduje w strategicznych kwestiach majątkowych gminy. Jako organ administracji posiada ustalone kompetencje do rozstrzygania w sprawach indywidualnych – wydaje indywidualne decyzje w zakresie wszystkich zadań gminy. Od jego decyzji służy odwołanie do samorządowego kolegium odwoławczego, chyba że szczególny przepis ustawowy stanowi inaczej. Działalność wójta (burmistrza, prezydenta) podlega kontroli rady gminy.

OPRACOWAŁA

Marzena Krysiak

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz